

ΠΑΛΙΑ ΤΟΥΡΚΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΛΕΪΛΑ ΧΑΝΟΥΜ

Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΙΑΣ ΣΚΛΑΒΑΣ

ΣΗΜ. ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ». — Η Λεϊλά χανούμ υπήρξε η μοναδική Οθωμανής συγγραφέας που παρουσιάστηκε κατά τα τέλη του περασμένου αιώνα. Κόρη ενός εξαδέλφου του 'Αβδούλ Χαμήτ, μεγαλωμένη στ' ανάκτορα, άγαναχτισε μια μέρα με τα όσα έβλεπε να γίνονται γύρω της, έγκατέλειψε το παλάτι και τις άνεσεις του κι' έγκατεστάθηκε στο Παρίσι, όπου άρχισε να ασχολήται με την λογοτεχνία. Στα διηγήματα της περιέγραψε αριστοτεχνικά την τραγική θέσι των «άπογοητευμένων», των χανουμισσών που μαραίνονταν την εποχή εκείνη στα χαρέμια. Το διήγημα που μεταφράζουμε σήμερα, θεωρείται ένα από τα καλύτερα της Λεϊλά χανούμ.

— Ημουν μικρή, πολύ μικρή, όταν ο θεϊός μου, ο πιο σκληρόκαρδος και φιλάργυρος άνθρωπος που γνώρισα στη ζωή μου, με πουλησε στην Κιρκασία σ' έναν έμπορο γυναικών. Ο αγοραστής μου με μετέφερε στην Κωνσταντινούπολη, σ' ένα σπίτι στο οποίο είχε συγκεντρώσει καμιά δεκαριά άλλα συνομήλικά μου κορίτσια... Με ντύσανε στα μεταξωτά και άρχισαν να με μαυαίνουν πώς να βάζω, πώς να γελώ, πώς να χορεύω, πώς να φαίνομαι χαρούμενη και όταν ακόμη πονούσε η καρδιά μου — με δυο λόγια: πώς να διασκεδάζω τον άντρα, τον μελλοντικό αφέντη μου και πώς να τον περιποιούμαι.

Δέν είχα κλείσει τα δεκαπέντε όταν, μια μέρα, παρουσιάστηκαν στο κονάκι μας τρεις μαύροι εunuχοί. Τους έστειλε ο κύριός τους, ο πανίσχυρος Σαΐτ πασάς, να αγοράσουν μια σκλάβα για την μικρή κόρη του... Ο αφέντης μας μάς στόλισε και μάς έβαλε όλες στη γραμμή για να διαλέξουν οι εunuχοί. Η έκλογή των τερατόμορφων ατόμων ανθρώπων έπεσε σε μένα. Τους άρεσαν τα κατάμαυρα μαλλιά και τα μάτια μου, κι' η περήφανη κορμοστασιά μου... Χόρεψα, τραγούδησα, σεβήρισα καφέ, τους είπα διάφορες ιστορίες για να κρίνουν για τις ικανότητές μου. Και έμειναν ένθουσιασμένοι από την εξέτασι αυτή... Με πλήρωσαν είκοσιπέντε μετζητιέδες και με πήρανε μαζί τους, στο κλειστό άμάξι τους.

— Είσαι τυχερή, Φελικνάζ, μου είπε ένας από αυτούς, που θα πιάς στο χαρέμι του Σαΐτ πασά. Πολλά κορίτσια θα σε ζηλεύουν τώρα για την τύχη σου!...

Εγώ, όμως, δέν ήξερα αν έπρεπε να χαρώ ή να λυπηθώ για την προτίμησι που μου έδειξαν οι άπαίσιτοι αυτοί εunuχοί. Είχα συνηθίσει τόσα χρόνια στο σπίτι του αφέντη μου, είχα πιάσει φίλιες με τ' άλλα κορίτσια — συντρόφισσες στη θλίψι και στην δυστυχία μου... — και με φόβιζε το άγνωστο, αδιάφορο αν το μέλλον μου παρουσιάζότανε με ρόδινα χρώματα... Ωστόσο, μια σκλάβα δέν έχει το δικαίωμα να κανονίζει τη ζωή της. Είνε υποχρεωμένη να σταυρώνη τα χέρια της στο στήθος και να δέχεται τις προσταγές του κυρίου της... Αυτό ήταν το κισμέτ μου. Δέν ήμπορώ να περιγραψω την αγωνία που με κατείχε ενώ περνούσαμε με το άμάξι απ' τα στενοσόκκα της Σταμπούλ. Τί είδους ζωή με περίμενε στο χαρέμι που με πήγαιναν; Σήκωνα τα μάτια μου ψηλά και παρακαλούσα τον 'Αλλάχ να με βοηθήση, την φτώχη... Ένας από τους εunuχούς ενδιαφέρθηκε να μου αγοράση λουλούδια και γλυκά, για να με κάνη να χαμογελάσω και να μη παρουσιάσω στον πασά με σκυθρωπό πρόσωπο...

Μόλις φτάσαμε στο χαρέμι, οι εunuχοί με παρουσίασαν στην κυρία μου, την 'Αδιλέ χανούμ, την κόρη του πασά. Από την πρώτη στιγμή που την είδα, ένιωσα μεγάλη συμπάθεια για την συνομήλική μου αυτή κόπέλλα, που ήταν όμορφη σαν ούρι και καλόκαρδη σαν άρνάκι. Κι' εκείνη, όμως, με πήρε από καλό μάτι. Μ' άγκάλιασε, με φίλησε και μου είπε ότι θα μ' αγαπούσε σαν αδελφή της. Τα μάτια μου είχαν δακρύσει από ευγνωμοσύνη... Εύλογούσα από τα βάθη της καρδιάς μου τον άγγελό αυτόν, που θα μου γλύκανε την πικρή σκλαβιά μου...

Μά, όσο μ' αγαπούσε η 'Αδιλέ χανούμ, τόσο με μισούσε ο Μουράτ, ο μεγαλύτερος άδελφός της, χωρίς να ξέρω ούτε κι' εγώ το γιατί. Ο Μουράτ αυτός, ένα ωραίο, ψηλόσωμο

παλληκάρι, δέν ήξερε τί να κάνη για να με βασανίση. Έδειχνε ότι αισθανότανε για μένα άκατανίκητη αντιπαθεια. Διαρκώς μ' έθριζε, με προσεβαλλε... Η 'Αδιλέ του έλεγε πολλές φορές, με τη γλυκειά φωνή της, να είνε πιο καλός κι' ευγενικός απέναντί μου. Εκείνος, όμως, δέν την άκούγε... και όταν μ' έβλεπε να ζαπλώνωμαι χάμω κα ν' άρχιζω να κλαίω, γελούσε με άγρια χαρά... Δέν μπορούσα να καταλάβω σε τί τον είχα πειράξει και με μισούσε τόσο πολύ... Ωστόσο, δέν έπαυα να τον αγαπώ και να τον θαυμάζω — ίσως γιατί η γυναίκα ζυπνούσε σιγά-σιγά μέσα μου...

Όταν η 'Αδιλέ χανούμ έγινε δεκαπέντε χρονών, την πάντρεψαν μ' ένα νεαρό μπέη, που έμενε στην 'Αδριανούπολη... Την στιγμή του αποχαιρετισμού μας άγκαλιαστήκαμε και κλάψαμε πολλή ώρα μαζί για τον χωρισμό μας... Τώρα που έφυγε η καλή 'Αδιλέ, έμεινα και πάλι ολομόναχη στον κόσμο, χωρίς νάχω κανένα να με υπερασπιστή, να με προστατέψη...

Την εποχή εκείνη, ο Μουράτ ήταν είκοσιδύο χρονών κι' εγώ δεκάξη. Ημουνά η όμορφότερη σκλάβα του χαρεμιού και η χανούμ — αφέντη σκέφτηκε να με χαρίση στο γιοί της. Εκείνος όμως είπε ότι δέν του άρεσα και ότι προτιμούσε

να παντρευτή... Η άρνησίς του να με κάνη δική του μ' έθριξε σε άπελπισία... Άγαπούσα τον Μουράτ, κι' εκείνος με περιφρονούσε, δέν μ' εύρισκε ωραία!... Η πρώτη και θλίψις μ' έκαναν να μη μπορώ να κλείσω τη νύχτα ματι... Καταριόμουν την τύχη μου που θέλησε να είμαι μια ταπεινή και άσημη σκλάβα...

Ένα βράδυ, ενώ καθόμουν μόνη μου, λυπητή και συλλογισμένη στην σκεπασμένη ταράτσα του χαρεμιού, με πλησίασε σιγά-σιγά ο Μουράτ. Όταν τον είδα ξαπλωμένο μπροστά μου, τινάχτηκα όρθια. Η καρδιά μου άρχισε να χτυπά δυνατά.

— Τί κάνεις εδώ, ολομόναχη, Φελικνάζ; με ρώτησε ο Μουράτ.

— Θυμάμαι την πατρίδα μου, την Κιρκασία, μπέη αφέντη! του άποκρίθηκα. Εκεί κάτω, όλοι οι άνθρωποι είνε ίσοι...

— Σήκωσε, λοιπόν, τα μάτια σου, Φελικνάζ, και κύτταξέ με καλά!... συνέχισε ο Μουράτ με άλλαγμένη φωνή. Θεέ μου! Τί ωραία που είνε τα μάτια σου! Είνε σκοτεινά σαν τα νερά του Βοσπόρου, μια συννεφιασμένη μέρα... Άνοιξέ τα καλά, Φελικνάζ, για να μπορέσω να διαβάσω στ' όματια αυτά την μοίρα μου!...

— Τί είνε αυτά που λέτε, μπέη αφέντη!

φώναξα αναστατωμένη.

Πρώτη φορά άκουγα τον Μουράτ να μου μιλά με τόσο βαθειά και πάθητική φωνή.

— Ξέρεις, Φελικνάζ, ότι πρόκειται να παντρευτώ;

Άφησα το κεφάλι μου να πέση στο στήθος μου και δέν άποκρίθηκα.

— Είμαι κακός, δέν είν' έτσι, Φελικνάζ; Θα κάνω την γυναίκα μου δυστυχισμένη, θα την βασανίζω όπως βασάνισα και σένα...

— Όχι, μπέη αφέντη, τραύλισα. Ίσως να μη την βασανίζετε τη γυναίκα σας... έπειδή θα την αγαπάτε!

— Νομίζεις, λοιπόν, ότι δέν σ' αγαπώ έσένα;... φώναξε ο Μουράτ, σφίγγοντας με δύναμι τα χέρια μου. Άχ! Φελικνάζ, σ' αγαπώ με τέτοιο πάθος, ώστε θα προτιμούσα να σε δώ νεκρή μπρός στα πόδια μου παρά γυναίκα ενός άλλου... Τί παράξενος άνθρωπος που είμαι! Δέν ήμπορώ ούτε εγώ να καταλάβω τον έαυτό μου... Σε ζηλεύω... Όταν σε βασανίζω, υποφέρω περισσότερο κι' από σένα, νοιώθω την καρδιά μου να σπαράζει... και όμως είμαι ευτυχισμένος έπειδή σε βλέπω να κλαίς... Η καλωσύνη σου και το χαμόγελό σου μ' έχουν δαμάσει... Σ' αγαπώ, Φελικνάζ, και θα σε κάνω γυναίκα μου!...

Και ο Μουράτ, αφού με φίλησε στο λαιμό, μ' άφησε άπότομα και έφυγε.

(Συνέχεια στη σελίδα 54)

Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΙΑΣ ΣΚΛΑΒΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 42)

“Εμείνα μόνη στην ταράτσα, άναυδη, σαν μαρμαρωμένη... Μου φαινότανε πώς είχα δη ένα γλυκό όνειρο... Δεν τολμούσα νάκόμη νά πιστέψω στ’ ατύχιά μου...”

Τή νύχτα κείνη την πέρασα άγρυπνη, κλαίοντας από τη χαρά μου!...

“Ω! πώς θά μπορέσω τώρα νά εξιστορήσω την τραγωδία μου;... Θά ήθελα νάγραφα τις γραμμές αυτές με τό αίμα της καρδιάς μου, με τὰ δάκρυά μου... Γιατί ό Άλλάχ νά φανή τόσο σκληρός μαζί μου; Γιατί νά μου άνοίξη την πόρτα τοῦ παραδείσου, άφού ήξερε ότι θά μου την έκλεινε σέ λίγο γιά πάντα;...”

...Η χανούμ έφάνη είχε δώσει την συγκατάθεσί της γιά τό γάμο τοῦ γιουῦ της με μένα... Πετούσα στά σύννεφα από τη χαρά μου... Τί κι’ άν ήμουν κλεισμένη μέσα στο χαρέμι; Μου φαινότανε πώς ήμουν έλεύθερο πουλί, πώς άγκάλιαζα μ’ ένα βλέμμα όλο τόν κόσμο, πώς δέν υπήρχε γυναίκα πιό ευτυχισμένη από μένα, τώρα πού είχα κερδίσει την καρδιά τοῦ Μουράτ...

“Υστερ’ από ένα μήνα, θά γινόμουν γυναίκα του...”

Μιά νύχτα, όμως, μάς τόν έφεραν νεκρό, μαχαιρωμένο!... Γλεντούσε με μερικούς φίλους του, μάλλωσαν γιά μιά άσήμαντη άφορμή — και τόν σκότωσαν! Μου σκότωσαν τόν Μουράτ μου, τόν άφέντη της ζωής μου, τόν ήλιο μου και τη χαρά μου!...

Οὐτ’ έγώ δέν ξέρω πόσες μέρες έμείνα μισοπεθαμένη... Μά και όταν συνήρθα, όταν μπόρεσα νά καταλάβω πού βοισκόμουν, δέν διέφερα και πολύ από μιά νεκρή. “Ημουν άπαρηγόρητη έπειδή έγινε ή κηδεία τοῦ άγαπημένου μου, χωρίς νά μπορέσω νά τόν φιλήσω γιά τελευταία φορά... Τοῦ κάκου ή “Αδιλέ χανούμ, πού ήρθε άμέσως από την “Αδριανούπολη, μόλις έμαθε τόν θάνατο τοῦ άδελφοῦ της, προσπαθοῦσε με τὰ γλυκά της λόγια νά καταπραΰνη τόν πόνο μου... Κανείς, κανείς δέν μποροῦσε νά ρίξη βάλαμο στην πληγμένη μου καρδιά!...”

Σήμερα, είμαι μιά ταπεινή σκλάβα στο χαρέμι τοῦ Σαΐτ πασά. “Η μέρες μου περνάνε κρύες και μονότονες... Περιμένω από στιγμή σέ στιγμή νά μάθω ότι ό πασάς μ’ έκανε πεσκέσι σέ κανένα φίλο του... “Ενας ξένος θά με πάρη τότε στην άγκαλιά του και θά είμαι υποχρεωμένη νά γελῶ μαζί του, νά δέχωμαι τὰ φιλιὰ του, νά κάνω την εύχαριστημένη... Τί σημασία έχει άν ή καρδιά μου ματώνη άκόμη με την άνάμνησι τοῦ Μουράτ;... Ρωτάνε ποτέ τις σκλάβες τί αίσθάνονται; “Από τίνος τό μυαλό νά περάση ή σκέψις ότι ίσως νά έχουν και ή σκλάβες καρδιά;...

ΛΕΪΛΑ ΧΑΝΟΥΜ

ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΗΣ ΝΕΚΡΑΣ

(Συνέχεια από τη σελίδα 44)

— “Η μαμά μου πέθανε, κύριε... Την έβαλαν έδω μέσα... Κι’ έγώ της φέρνω λουλούδια, γιά νά μη νομίση ότι την έχασα, ότι δέν την συλλογίζομαι...”

— Καλά, και ό πατέρας σου; ρώτησε ό μπάρμπα Ζάν, θάζοντας όλα τὰ δυνατά του γιά νά συγκρατήση τὰ δάκρυά του.

— Δέν ξέρω, δέν ξέρω!... ψιθύρισε. “Εγώ μονάχα τη μαμά μου είχα στον κόσμο... “Αφήστε με, κύριε, νά της φέρνω λουλούδια...”

“Ο φύλακας δέν μπόρεσε νά κρατηθί άλλο.

Σήκωσε την παιδούλα με τὰ δυό του χέρια, την έσφιξε στην άγκαλιά του και γέμισε με φιλιὰ τό άδύνατο προσωπάκι της, κλαίγοντας και αυτός μαζί της...

— Μπα! πού νά πάρη και νά σηκώση ό διάβολος! φώναξε άξαφνα. Γιατί δέν μου τό έλεγες τόσην ώρα πώς ή μητέρα σου άγαπούσε τὰ λουλούδια;... “Από δώ και μπρός δέν θά κλέβης πειά λουλούδια από τούς άλλους τάφους... Θά σου δίνω έγώ απ’ τόν κήπο μου, όσα θέλεις!...

— “Αλήθεια μου λέτε, κύριε; τραύλισε ή παιδούλα.

Τό πρόσωπό της φωτίστηκε από χαρά. Και, με τὰ μικρά χεράκια της, άγκάλιασε τόν μπάρμπα Ζάν από τό λαιμό και άρχισε νά τόν φιλάη στ’ άξύριστα μάγουλά του...

— Πόσο σ’ άγαπῶ! είπε τέλος. Τί καλός πού είσαι!...

— “Α! μικρή κλέφτρα! ψιθύρισε ό μπάρμπα Ζάν, γελῶν

ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΕΙΝΕ ΞΕΤΡΕΛΛΑΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΗΝ ΡΟΖΑΛΙΝΤ ΡΩΣΣΕΛ !

(Συνέχεια από τη σελίδα 29)

της, νά πιάση δουλειά ως πωλήτρια σ’ένα κατάστημα της 5ης Λεωφόρου. Τέλος, την πρόσεξε μιά μέρα ό σκηνοθέτης Ουώλτερ Ουώγκερ και της έδωσε ένα μικρό ρόλο σ’ ένα φίλμ.

...Πρίν περάση χρόνος, ή Ρόζαλιντ Ρώσσελ ήταν θεντέττα!

Σήμερα, σέ ήλικία είκοσι έπτά έτών, ή θαρραλέα αυτή κοπέλλα είνε πλούσια κι’ ένδοξη. Κατώρθωσε νά πραγματοποιήση τό όνειρο της ζωής της. “Απέδειξε ότι τό πείσμα είνε ή μεγαλύτερη δύναμις πού έμψυχώνει τόν άνθρωπο.

Καθημερινῶς λαμβάνει εκατοντάδες έπιστολών από τούς θαυμαστάς της. Οί νεαροί “Αμερικανοί είνε ξετρελλάμενοι μαζί της. “Εκείνο πού τούς γοητεύει είνε ή τσαχπινιά της και ή πονηρή λάμψη τών ματιών της. “Ο ιδιαίτερος γραμματεῦς της λέει ότι ή θεντέττα δέχεται δεκαοχτώ, κατά μέσον όρον, προτάσεις γάμου κάθε έβδομάδα.

Μά ή Ρόζαλιντ Ρώσσελ δέν φαίνεται διατεθειμένη νά παντρευτή.

Και κάτι περισσότερο, μάλιστα: οί ρεπόρτερς τών κινηματογραφικών περιοδικῶν δέν μπόρεσαν μέχρι σήμερα ν’ άνακαλύψουν τό παραμικρό έρωτικό αίσθημα στην ιδιωτική ζωή της Ρόζας! Μά είνε δυνατόν ή χαριτωμένη αυτή κοπέλλα νά μην άγάπησε ποτέ ως τώρα; Πῶς;...

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΣΑΡΛΕ

(Συνέχεια από τη σελίδα 41)

πόρου. Και ύστερ’ από λίγο καιρό τοῦ έστειλε τόν πίνακα με τόν έξής πρωτότυπο λογαριασμό:

Δι’ έξοδα πηνήντα τεσσάρων καινουργῶν στολῶν (τόσα ήσαν τὰ πρόσωπα πού εικονίζονταν στον πίνακα)	Φράγκα	5.400
Δι’ αγοράν χρωμάτων	»	12.920.50
Δι’ άμοιβήν καλλιτέχνου	»	29.50

Σύνολον Φράγκα 18.350

“Ο μεγαλέμπορος φώναξε, διαμαρτυρήθηκε, άλλ’ έν τέλει άναγκάστηκε νά πληρώση τόν έξωφρενικό αυτόν λογαριασμό!...

“Αμίμητος, επίσης, ήταν ό Σαρλέ στις άπαντήσεις του.

Μιά μέρα, κάποιος συνταγματάρχης της Μεγάλης Στρατιάς, παραπονέθηκε στον καλλιτέχνη έπειδή ό Ναπολέων, νεκρός πειά από καιρό, δέν τόν είχε κάνει δοῦκα:

— Και όμως έδωσε αξιώματα σέ όλους τούς ήλιθίους πού τόν περιτριγύριζαν! παρετήρησε.

— “Αφού είνε έτσι, άποκρίθηκε ό Σαρλέ, ό Αυτοκράτωρ δέν έκανε καλά πού σάς λησμόνησε...

“Ο Σαρλέ ήταν ταπεινός άπέναντι τών ταπεινῶν και τών φτωχῶν και άκατάδεχτος άπέναντι τών πλουσιῶν. Δέν τούς έδινε τό δικαίωμα νά κρίνουν τὰ έργα του από καλλιτεχνικής άπόψεως.

— Νομίζω, άγαπητέ μαίτρ, — τοῦ έλεγε μιά μέρα ένας νεόπλουτος, — ότι ή λιθογραφίες σας θά κέρδιζαν περισσότερο άν....

— Με συγχωρήτε, τόν διέκοψε ό Σαρλέ, ή λιθογραφίες μου δέν κάνουν έμπόριο λαδιῶν!...

Μιά νύχτα, ένῶ ό καλλιτέχνης γυρνοῦσε σπίτι του από μιά φιλική συγκέντρωση, τόν σταμάτησε στή μέση τοῦ δρόμου ένας μεθυσμένος, ό όποιος φαινόταν από την περιβολή του ότι ήταν εύπορος. Και ό άγνωστος αυτός αξίωσε από τόν καλλιτέχνη νά πάνε μαζί σέ μιά ταβέρνα νά τόν κεράση. “Ο Σαρλέ τόν εύχαρίστησε και άρνήθηκε εύγενικά την προσφορά.

— “Εχετε υποχρέωσι νάρθητε μαζί μου! τοῦ είπε τότε ό μεθυσμένος, ρίχνοντας ένα περιφρονητικό βλέμμα στο άπλό, φτωχικό σχεδόν ντύσιμο τοῦ ζωγράφου. Σας κά’ω την τιμή νά σάς προσκαλέσω, άν και δέν υπάρχη τίποτε τό κοινόν μεταξύ μας...

— Πράγματι, έγώ δέν είμαι μεθυσμένος! άποκρίθηκε άπαθέστατα ό μέγας καλλιτέχνης και τράθηξε τό δρόμο του.

τας άνάμεσα στά δάκρυά του. Τό καλό γιά σένα ήταν νά μη σέ πιάσω... Τώρα πού σ’ έπιασα, δέν θά μου γλυτώσης! Θά γίνης κόρη μου!... Και μαζί θάρχόμαστε νά στολίζουμε με λουλούδια τόν τάφο της μαμάς σου!...

ΓΚΑΣΤΩΝ ΣΑΕΝΤΛΕΡ